

Aanvullingen in de liturgische boeken naar aanleiding van de opname van de vrije gedachtenis van de heilige John Henry Newman, priester en kerkleraar, in de algemene Romeinse kalender op 9 oktober.

IN HET ROMEINS MISSAAL

9 oktober

H. John Henry Newman, priester en kerkleraar

Het Gemeenschappelijke van de herders: voor één herder, ofwel voor kerkleraren.

COLLECTAGEBED

God,
Gij hebt aan de heilige priester John Henry de genade geschonken
om uw vriendelijk licht te volgen
en in uw Kerk de vrede te vinden.
Verleen in uw goedgunstigheid
dat wij op zijn voorspraak en naar zijn voorbeeld
uit schaduwen en beelden gebracht worden
tot de volheid van uw waarheid.
Door onze Heer.

IN DE ORDE VAN DE LEZINGEN

9 oktober

H. John Henry Newman, priester en kerkleraar

Gemeenschappelijke van herders of kerkleraren

EERSTE LEZING	Sir. 39, 8-14 (Gr. 6-11)
ANTW.PS.	Ps. 40 (39), 2 en 4ab. 7-8a. 8b-9. 10 (Lect. IV, p. 364)
ALLELUIA	Mt. 23, 9b. 10b (Lect. IV, p. 415)
EVANG.	Mt. 13, 47-52 (Lect. IV, nr. 263, p. 414)

IN HET GETIJDENGEBED

9 oktober

H. John Henry Newman, priester en kerkleraar

Hij werd geboren in 1801 te Londen en was meer dan twintig jaar anglicaanse geestelijke en verbonden aan het zogenaamde Oriel College in Oxford. Nadat hij de geschiedenis van de vroege Kerk nauwkeurig had doorvorst, en zich steeds meer aangetrokken wist tot het katholieke geloof, werd hij tenslotte in 1845 opgenomen in de naar zijn zeggen 'ene kudde van

de Verlosser'. In 1847 werd hij tot katholiek priester gewijd. Hij stichtte in Engeland het Oratorium van de heilige Filippus Neri. Door zijn vele geschriften op verschillende domeinen was hij een zeer invloedrijke schrijver. Hij werd geprezen als een bescheiden en vurige herder, die door zijn intellectueel licht sterke glans gaf aan de Kerk. In 1879 werd hij door paus Leo XIII opgenomen in het kardinaalscollege. Hij overleed in Birmingham op 11 augustus 1890. In 2019 werd hij heilig verklaard en door paus Leo XIV in het jaar 2025 uitgeroepen tot kerkleraar.

Het gemeenschappelijke van de herders: voor priesters ofwel het gemeenschappelijke van de kerkleraren.

Lezingendienst

TWEEDE LEZING

Uit de geschriften van de heilige John Henry Newman, priester en kerkleraar
(*Apologia pro vita sua*, hoofdstuk 5, in: *Position of My Mind since 1845*, Londen, 1878, p. 238-239, 250-251 [Nederlandse vertaling: vgl. A. Pompen, *Apologia pro vita sua*, Utrecht-Antwerpen, 1955, dl. 2, blz. 47-48, 57-58])

Het was alsof ik na een stormachtige zee ten slotte de haven was binnengelopen.

Van de dag af waarop ik katholiek werd, heb ik natuurlijk geen verdere geschiedenis van mijn religieuze denkbeelden meer te verhalen. Hiermee wil ik niet zeggen dat mijn geest werkeloos is gebleven, of dat ik niet meer over theologische onderwerpen heb nagedacht; doch alleen dat ik geen veranderingen meer heb te vermelden en dat geen enkele ongerustheid van geest me meer gekweld heeft. Ik heb me volmaakt gerust en tevreden gevoeld; nooit is een enkele twijfel meer bij mij opgekomen.

Bij mijn bekering was ik me voor mezelf niet bewust van enige intellectuele of zedelijke verandering in mijn geest. Ik was me niet bewust van een vaster geloof in de fundamentele waarheden van de Openbaring, of van grotere zelfbeheersing; ik voelde me niet vuriger; maar het was alsof ik na een stormachtige zee ten slotte de haven was binnengelopen; en mijn geluk over die rust heeft ononderbroken tot de dag van vandaag voortgeduurd.

Ik had ook niet de minste moeite met het aanvaarden van die geloofspunten, die in de anglicaanse belijdenis niet te vinden zijn. In sommige ervan geloofde ik reeds, maar geen enkele ondervond ik als een beproeving. Op de dag van mijn opname in de Katholieke Kerk legde ik de belijdenis ervan af met het grootste gemak, en met datzelfde gemak geloof ik ze nu. Ik wil natuurlijk in de verste verte niet beweren dat ieder artikel van de christelijke belijdenis, zowel bij katholieken als bij protestanten, niet door allerlei intellectuele moeilijkheden is omringd; en ik geef direct toe, dat ik voor mij die moeilijkheden niet kan beantwoorden. Vele mensen gevoelen de moeilijkheden van de religie zeer levendig; ik gevoel ze zo levendig als wie ook; maar ik heb nooit enig verband kunnen zien tussen het besef van die moeilijkheden, hoe levendig en hoe talrijk die ook mogen zijn, en twijfel aan de leerstellingen waarmee ze samenhangen. Tienduizend moeilijkheden vormen samen nog niet één twijfel, zoals ik de zaak begrijp; moeilijkheid en twijfel zijn niet met elkaar te vergelijken. Er kunnen natuurlijk moeilijkheden zijn in de bewijsvoering; maar op het ogenblik spreek ik over moeilijkheden die inherent zijn aan de leerstellingen zelf, of aan hun onderling verband. Iemand kan het als een kwelling ervaren als hij een wiskundig probleem, waarvan de oplossing hem al dan niet gegeven is, niet kan uitwerken, maar dan behoeft hij er nog niet aan te twijfelen dat een oplossing mogelijk is, of dat een bepaalde oplossing de juiste is. Voor mijn begrip is van alle

geloofspunten het bestaan van een God van de grootste moeilijkheden omgeven, en toch dringt zich dat juist met de grootste kracht aan onze geest op.

Sommigen beweren dat de leer van de transsubstantiatie moeilijk te geloven is; voordat ik katholiek was geloofde ik in die leer niet. Ik had niet de minste moeite erin te geloven, zodra ik geloofde dat de katholieke roomse Kerk het orakel Gods was, en dat zij die leer tot bestanddeel van de oorspronkelijke openbaring had verklaard. Voor de voorstelling is die leer moeilijk, onmogelijk, dat geef ik toe; – maar waarom moeilijk te geloven?

Ik betuig mijn geloof aan het gehele geopenbaarde dogma, zoals het geleerd werd door de apostelen, zoals het door de apostelen aan de Kerk werd toevertrouwd, en zoals het door de Kerk aan mij verklaard wordt. Ik aanvaard dat dogma, zoals het onfeilbaar wordt geïnterpreteerd door het gezag waaraan het aldus is toevertrouwd, en impliciet tevens zoals het in de toekomst tot aan het einde der tijden door datzelfde gezag geïnterpreteerd zal worden.

Ik betuig verder mijn onderwerping aan die algemeen aanvaarde tradities van de Kerk, die de stof leveren voor die nieuwe dogmatische uitspraken die van tijd tot tijd plaats hebben, en die te allen tijde het reeds gedefinieerde katholieke dogma omkleden en toelichten. Ik betuig mijn onderwerping aan die andere beslissingen van de Heilige Stoel, theologisch of niet-theologisch van aard, die mij bereiken langs de door hem aangewezen organen en buiten alle onfeilbaarheid om, minstens tot mij komen met het volle recht aanvaarding en gehoorzaamheid van mij te eisen.

Ik overweeg hierbij tevens, dat in de loop der eeuwen het katholieke denken langzamerhand bepaalde vormen heeft aangenomen en onder de intellectuele werking van grote geesten als de H. Athanasius, de H. Augustinus, en de H. Thomas, uitgegroeid is tot een wetenschap met eigen methode en eigen terminologie en ik voel niet de minste neiging om zulk een groot erfstuk van het denken, dat ons op die manier voor onze behoeften ten deel is gevallen, in stukken te breken.

RESPONSORIUM

Vgl. Ef. 3, 7.10; Joh. 16, 13

R. Van het Evangelie ben ik bedienaar geworden krachtens de gave van Gods genade, mij geschonken door de werking van zijn macht. * Opdat door middel van de Kerk de veelvoudige wijsheid Gods bekend zou worden.

V. Wanneer Hij echter komt, de Geest der waarheid, zal Hij u tot de volle waarheid brengen. * Opdat door middel van de Kerk de veelvoudige wijsheid Gods bekend zou worden.

GEBED

God, Gij hebt aan de heilige priester John Henry de genade geschonken om uw vriendelijk licht te volgen en in uw Kerk de vrede te vinden. Verleen in uw goedgunstigheid dat wij op zijn voorspraak en naar zijn voorbeeld uit schaduwen en beelden gebracht worden tot de volheid van uw waarheid. Door onze Heer.

IN HET ROMEINS MARTYROLOGIUM

Op 9 oktober moet op de eerste plaats het volgende elogium worden toegevoegd:

De heilige John Henry Newman, kerkleraar, was afkomstig uit Engeland. Hij was een lofwaardig filosoof en theoloog en behoorde oorspronkelijk tot de anglicaanse belijdenis. Met de hulp van de zalige Dominicus van de Moeder Gods uit de congregatie van de passionisten

ging hij publiekelijk over naar de katholieke Kerk. Hij werd daarna priester en stichtte en bevorderde in zijn land het instituut van het oratorium van Filippus Neri. Na enige tijd werd hij door paus Leo XIII tot kardinaal van de Romeinse Kerk verheven. Hij muntte uit in ijver door zijn prediking en geschriften over de waarheid van Christus.

Deze Nederlandse vertaling werd goedgekeurd door de Nederlandse Bisschoppenconferentie op 17 maart 2026 en door het Dicasterie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten op 13 juni 2026 (Prot. Nr. 367/26).

© Nationale Raad voor Liturgie, Breda, 2026